

С Т А Н О В И Щ Е

на Върховния касационен съд
на Република България

по конституционно дело № 4/2009 г. на Конституционния съд на Република България, допуснато за разглеждане с определение от 07.05.2009 година.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Представяме на Вашето внимание становището на Върховния касационен съд по искането на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл. 47 и свързаните с него разпоредби на чл. 43, ал. 2, последно изречение ГПК; чл. 50, ал. 4 и чл. 51, ал. 2 ГПК (редакция ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г.); чл. 133 ГПК (Изм. и доп. - ДВ, бр. 50/2008) и чл. 280, ал. 1; чл. 284, ал. 3, т. 1 и чл. 288 ГПК (редакция ДВ, бр. 59 от 20.07.2007г.), всички разпоредби в сила от 01.03.2008 година.

I. По искането за установяване противоконституционност на чл. 47 и свързаните с него разпоредби на чл. 43, ал. 2, последно изречение ГПК; чл. 50, ал. 4 и чл. 51, ал. 2 ГПК:

Становището на омбудсмана е за наличие на противоречие на текстовете с чл. 6, ал. 2 (принципа на равенство на всички граждани пред закона), на чл. 121, ал. 1 (принципа на равенство на страните в съдебния процес), чл. 56 (принципа за право на гражданите на защита, когато са нарушени техни права или законни интереси) и чл. 122, ал.1 (принципът за право на защита във всички стадии на съдебния процес) от Конституцията на Република България. За да обоснове искането си за обявяване противоконституционност на посочените текстове от ГПК, омбудсманът приема, че разпоредбата на чл. 47 ГПК се отнася само за връчване искова молба на ответник в процеса, презумирайки недобросъвестността му; че така ограничено, използването на този способ за призоваване противоречи на принципа на равенство на всички граждани пред закона, прогласен в чл. 6, ал.2 от Конституцията и неговото процесуално проявление, закрепено в чл. 121, ал.1 от Конституцията – „Съдилищата осигуряват равенство и

условия за състезателност на страните в съдебния процес”. Поддържа се, че уредбата на това призоваване не съдържа гаранции, че ответникът ще узнае за водения срещу него процес; че процесуалната възможност да иска възстановяване на срок може да се окаже закъсняла и безполезна, а отмяната на влязлото в сила решение на основание чл. 303, ал.1, т.5 ГПК неприложима, тъй като ще липсва формално нарушение на съдопроизводствените правила; че представляването на ответника от особен представител се явява чисто формално, без да дава гаранции за ефективно право на защита. С оглед тези съображения, омбудсманът счита, че призоваването при условията на чл. 47 ГПК нарушава правото на защита на ответника, гарантирано в чл. 56 и чл. 122, ал.1 от Конституцията на Република България, откривайки път за защита на ответника пред Европейския съд за правата на човека на основание чл. 6 ЕКПЧ.

Оспорените текстове на Гражданско процесуалният кодекс съответстват на Конституцията на Република България.

Разпоредбата на чл. 47 ГПК не е в противоречие с принципа на равенство на страните в съдебния процес, прогласен в чл. 121, ал. 1 от Конституцията на РБ. Редът за връчване на съдебни книжа при условията на чл. 47 ГПК не се отнася само за ответника по делото. Съгласно чл. 50, ал. 4 ГПК, този ред се прилага и по отношение на ищеца и подпомагащата страна, когато те са юридическо лице или едноличен търговец, а съгласно чл. 51, ал. 2 ГПК, редът на връчване чрез залепване на уведомление се прилага по отношение на всяка от страните в процеса, когато връчването се извършва чрез упълномощен по делото адвокат. Този начин за връчване на съдебни книжа се прилага и по отношение на допълнително встъпилите и привлечени страни (чл. 47, ал. 7 ГПК), както и за свидетели, вещи лица и трети неучастващи в делото лица (47, ал. 8 ГПК.). Това съдържание на разпоредбата чл.47 ГПК , тълкувана във връзка с останалите разпоредби в главата за съобщенията и призоваването не дава основание да се приеме, че законодателят презюмира недобросъвестност на ответниците, както се поддържа в искането на омбудсмана за обявяването ѝ за противоконституционна. Законодателят е предвидил гаранции за ответника, че той ще бъде призован на адрес, на който е адресно регистриран и съдът ще положи усилия да го призове лично, а само ако не пребивава на адреса – да бъде уведомен за заведеното срещу него гражданско дело чрез залепване на уведомление. Наред със залепването на уведомлението връчителят е длъжен да пусне съобщението в пощенската кутия, ако има достъп до нея. Анализът на текстовете сочи, че редът за връчване при условията на чл. 47 ГПК е въведен не с оглед презумпция за недобросъвестност на ответника, а като способ за осигуряване развитието на съдебния процес при невъзможност за връчване на книжа при условията на чл. 45 и чл. 46 ГПК – лично или чрез друго лице, изразило съгласие да приеме книжата. Извод, че принципът за равнопоставеност на страните в

съдебния процес не е нарушен следва и при сравнение на правилата за връчване съдебни книжа на ответник и тези, уреждащи връчване книжа на ищец, ако неговият адрес не е посочен и е неизвестен на съда – в този случай, съгласно чл.129, ал. 2 ГПК се поставя уведомление за една седмица на определеното за това място в съда, а съгласно чл. 41 ГПК, ако адресът на ищеца е известен, но той не може да бъде намерен там, книжата се прилагат към делото и се считат връчени, без да се поставя уведомление и без да изчаква срок за получаване на книжата, или, законът предвижда санкции с цел осигуряване развитие на процеса, независимо от процесуалното положение ищец или ответник по делото.

Разпоредбата на чл. 47 ГПК не нарушава правото на защита на ответника, гарантирано в чл. 56 и чл. 122, ал.1 от Конституцията на Република България. Правилото на чл. 47 ГПК, идващо да замести призоваване чрез съсед (чл. 46, ал.2 ГПК отм.) и призоваване при отказ на член на домашните да приеме книжата (чл. 47, ал.1 ГПК отм.) осигурява в по-голяма степен гаранция на ответника да узнае за водения срещу него процес. По реда на чл. 47 ГПК се извършва и призоваването при наличие на предпоставките на чл. 50, ал. 1, изр. 1-во, пр. II-ро ГПК (отм.) – при невъзможност ответникът да бъде призован на постоянния му адрес в продължение на един месец. Безсъмнено е, че поставянето на уведомление върху входната врата и второ в пощенската кутия на ответника осигурява в по-голяма степен гаранция за узнаване за иницииран срещу него съдебен процес от публикация в неофициалния раздел на Държавен вестник. Въпреки общоизвестното обстоятелство, че публикациите в неофициалния раздел на Държавен вестник не се следят редовно от гражданите на Република България, отмененият ГПК въвеждаше необоримата презумпция, че ответникът е узнал за връчването, без да е съществувал спор за конституционносъобразността на този ред за връчване на съдебни книжа.

Неоснователна е и тезата, че процесуалната възможност на ответника да иска възстановяване на срок може да се окаже закъсняла и безполезна - до влизане на съдебното решение в сила правната сфера на ответника не е засегната. При неправилно приложение на чл. 47 ГПК, в зависимост от момента на узнаване за воденото дело, ответникът разполага с възможностите да иска отмяна на извършените процесуални действия в хода на процеса в съответната инстанция или отмяна на решението по реда на обжалването му, а при наличие на влязло в сила решение – отмяна на решението на основание чл. 303, ал.1, т.5 ГПК. Не може да бъде възприет и доводът за неприложимост на отмяната на влязлото в сила решение на основание чл. 303, ал.1, т.5 ГПК поради липса на формално нарушение на съдопроизводствените правила - правото на ответника да участва в делото е нарушено винаги, когато му е назначен особен представител без да са налице предпоставките на чл. 47 ГПК или възможността за защита по реда

на чл. 303, ал.1, т. 5 ГПК, поради неправилно приложение на чл. 47 ГПК е открита винаги за ответника, без тази защита да е ограничена с определен срок - чл. 305, ал.1, т. 5 ГПК, а законосъобразното приложение на чл. 47 ГПК; чл. 43, ал. 2, последно изречение ГПК; чл. 50, ал. 4 и чл. 51, ал. 2 ГПК изключва основателност на претенция по чл. 6 ЕКПЧ пред Европейския съд за правата на човека. Уреденият в националното законодателство способ за призоваване е възприет в Германия, Австрия, Гърция, Португалия, Холандия, Шотландия, без това да е дало основание за неблагоприятни за страните решения на Европейския съд за правата на човека.

Уредбата за призоваване на ответника не противоречи на чл.6 ал.2 от Конституцията, която прокламира равенство на гражданите пред закона. С ТР 14/1992г. на конституционният съд е прието, че равенството пред закона означава равнопоставеност на всички граждани пред закона и задължение за еднаквото им третиране от държавната власт. Но равенството изисква също така от всички граждани да спазват законите. Равенството пред закона изисква да бъдат зачитани правата и законните интереси на другите граждани като чл.57 ал.2 от Конституцията прокламира правилото, че не се допуска злоупотреба с права, както и тяхното упражняване, ако то накърнява права ли законни интереси на други.

Всяка правна система се изправя пред проблема да уреди начина, по който ще призове ответника, когато той не живее на регистрирания адрес, не желае да получи призовка или няма регистриран адрес и по този начин осуетява правото на ищеца да защити накърненото субективно право, спорът за което е отнесен пред съда.

Именно за да избегне злоупотребата с права на ответника ГПК създава фикция за призоваването му, но само в случаите, че той не може да бъде намерен на регистрирания адрес. Съгласно чл.27 от Закона за българските документи за самоличност, всеки български гражданин е длъжен да посочи избрания от него постоянен адрес, на който той получава официални съобщения от органите на държавната администрация и от органите на съдебната власт. Българските граждани са длъжни да посочат и настоящ адрес, на който пребивават чрез подаване на адресна карта от лицето до общинската администрация - чл.94 Закона за гражданската регистрация. Следователно след като със закон е създадено задължение за българските граждани да се регистрират в картотеката на населението с посочване на постоянен и настоящ адрес, и не са изпълнили това задължение или не живеят постоянно и не могат да бъдат намерени на посочените адреси уреденият начин по чл.47 ГПК със създадените в него гаранции, че лицето ще бъде търсено по адресната регистрация по чл.91 от ЗГР влиза в действие фикцията на чл.47 ГПК Правото на защита на ищеца изисква да бъде гарантирано да не се осуетява възможността за защита на

накърненото субективно право. Ето защо не може да се приеме, че призоваването на ответника по чл.47 ГПК нарушава принципа на равенство пред закона, след като разпоредбата не е принцип в призоваването, а с нея се цели да се предотврати възможността ответника да злоупотребява с права и да осуетява възможността да бъде призован по делото, когато очаква, че резултатът ще е неизгоден за него.

II. По искането за установяване противоконституционност на чл. 133 ГПК.

В искането на омбудсмана се поддържа наличие на противоречие на текстът на чл. 133 ГПК с чл. 56 (принцип за право на гражданите на защита, когато са нарушени техни права или законни интереси), чл. 117, ал.1 (съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата) и чл. 121, ал.2 (производството по делата осигурява установяване на истината) от Конституцията на Република България. Искането за обявяване противоконституционност на чл. 133 ГПК се обосновава с тезата, че въведената в текста процесуална преклузия поставя бариера пред реалната възможност за право на защита; че преклудирането на правата на ответника преди изясняване на делото от фактическа и правна страна по съществото си съставлява пречка за установяване на истината по делото, а бързината в процеса е издигната като ценност, стояща над защитата на законните права и интереси на гражданите.

Текстът на чл. 133 от Гражданско процесуалният кодекс съответства на Конституцията на Република България.

Едно от съществените концептуални различия на ГПК от 1997г. в сравнение с отменения ГПК от 1952г. е въвеждане на принципа на концентрационното начало в гражданския процес. Той се прилага в исковия процес, цели да го ускори и се състои в преклудиране на процесуалните права в началната фаза на производството – отговора на исковата молба и осигуряване по този начин на предпоставки за решаване на делото в първото заседание. Чл.133 ГПК е само една от разпоредбите, даваща израз на новата философия на закона. Оспореният текст обаче не въвежда процесуални преклузии за ответника. Процесуални преклузии са уредени на съответното им систематично място, а с разпоредбата на чл. 133 ГПК ответникът изрично е уведомен за последиците от пропуцането на възможността да упражни правата си. Така преклузията на възможността за въвеждане в процеса на твърдения за нови обстоятелства и за посочване и представяне на нови доказателства е уредена в чл. 147 ГПК; преклузията на възраженията по подсъдността е уредена в чл. 119, ал. 3 ГПК; преклузията на възможността за предявяване на насрещен иск в чл. 211, ал. 1 ГПК; преклузията на възможността за предявяване на инцидентен установителен иск в чл. 212 ГПК; преклузията за привличане

на трето лице и предявяване на обратен иск в чл. 219 ГПК; преклузията на възможността за оспорване на истинността на документ в чл. 184, ал. 2, изр. 2 ГПК и в чл. 193, ал. 1 ГПК – текстове, чиято конституционносъобразност не е оспорена. Не е оспорена и въведената преклузия в производството по търговски дела - чл. 367, ал. 4, чл. 372, ал. 2 и чл. 373, ал. 2 ГПК, което обезсмисля искането за установяване на противоконституционност на текста на чл. 133 ГПК на сочените основания.

Независимо от изложеното, чл. 133 ГПК не е в противоречие с чл. 56, чл. 117, ал.1 и чл. 121, ал.2 от Конституцията на Република България. Преклузия за упражняване на процесуални права е уредена във всички процесуални закони. Разлика в новата уредба се наблюдава само в сроковете за упражняване на правата, които са съобразени с цялостната философия на ГПК за бързина и процесуална дисциплина на страните, без това да е сметка на правото им на защита и на осигуряване възможност за установяване на истината. С промяна на срока за ответника по делото за предявяване на насрещен иск, за привличане на трето лице помагач и предявяване на обратен иск, за въвеждане на възражение по подсъдността на делото не се прегражда правото му на защита, тъй като ответникът разполага с едномесечен срок да упражни тези права (чл. 131, ал.1 ГПК) след като се е запознал с предявения срещу него иск и представените доказателства в подкрепа на иска. Упражняването на тези права не е свързано с изясняването на делото от фактическа и правна страна – обстоятелство, отчетено от законодателя и в отменения ГПК, в който преклузията за упражняването на същите процесуални права настъпваше в първото по делото заседание – чл. 92, ал.4; чл. 104; чл. 175, ал.2 ГПК (отм.). Настъпването на преклузия на правата на ответника за възражения срещу предявения иск и за посочване на доказателства в подкрепа на възраженията преди доклада на съда по чл. 146, ал. 1 ГПК не поставя бариера пред правото му на защита. С доклада на съда се посочва правната квалификация на вече заявените от ищеца права и на насрещните права и възражения на ответника, след като страните са изчерпали всички свои твърдения и доказателствени искания, а съгласно чл. 146, ал. 3 ГПК, след доклада и указанията на съда за кои от твърдения от тях факти не се сочат доказателства, страните разполагат с възможността да изложат становище във връзка с указанията и доклада по делото и да предприемат съответните процесуални действия. Ответникът разполага и с възможността по чл. 144 ГПК да поиска допълнителен срок, за да вземе становище по направените в първото по делото заседание доказателствени искания от ищеца и да посочи допълнителни доказателства във връзка с направените оспорвания. Така уредените процесуални възможности за ответника не пречат защитата на законните му права и интереси, нито защитата му в процеса при положена дължима грижа за добро водене на делото. Уредбата на

срокове за въвеждане на възражения и представяне на доказателства не нарушава принципа за осигуряване възможност за установяване на истината - добросъвестната страна е длъжна да заяви своевременно всички свои възражения и доказателствени искания; когато пропуцането на срока е резултат на особени непредвидени обстоятелства, страната разполага с възможността по чл. 64 ГПК да иска възстановяване на срок, а в случаите когато не е могла да узнае, посочи и представи относими към правния спор обстоятелства и нови доказателства, то пред нея стои възможността по чл. 147, т.1 ГПК.

В заключение, макар и разпоредбата на чл.133 ГПК да изглежда строго рестриктивна и да създава впечатление за приложение по отношение на ответника на принципа за пълното концентрационно начало, което изключва възможността да се сочат доказателства в първото съдебно заседание, това не е нейният смисъл, което се разкрива при тълкуването ѝ във връзка с чл.146 ГПК.

III По искането за установяване противоконституционност на чл. 280, ал.1, чл. 284, ал.3 и чл. 288 ГПК:

Становището на омбудсмана е за наличие на противоречие на текстовете с чл. 56 (принципа за право на гражданите на защита, когато са нарушени техни права или законни интереси); на чл. 119 (принципът, за осъществяване на правосъдието от различни по степен съдилища, посочени в текста), на чл. 124 (Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища) от Конституцията на Република България. Искането за обявяване противоконституционност на посочените текстове от ГПК е обосновано с тезата, че уредбата на касационното обжалване е изградена върху противоречащо на Конституцията съчетаване на правосъдната функция на Върховния касационен съд, възложена му с чл. 119, ал. 1 от Конституцията с ръководната функция по чл. 124 от Конституцията за точно и еднакво прилагане на законите от съдилищата; че уеднаквяването на съдебната практика от състав от трима съдии е в противоречие със Закона за съдебната власт, съгласно който уеднаквяването на съдебната практика е в компетентността на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд. Поддържа се, че основанията по чл. 280, ал.1 ГПК препятстват правораздаване по конкретен спор, тъй като разглеждането на основанията за касационно обжалване по чл. 281 ГПК е само възможен резултат от дискреционна преценка на състав на Върховния касационен съд, която не подлежи на обжалване, а задължението на страната да обосновава и доказва основанията за допускане на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 ГПК ограничава противоконституционно гарантираното от чл. 56 от Конституцията право на защита пред Касационния съд.

Оспорените текстове на Гражданско процесуалният кодекс съответстват на Конституцията на Република България.

Основанието за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал.1, т.1 ГПК съдържа хипотеза, в която в обжалваното въззивно решение съществен материалноправен или процесуалноправен въпрос е разрешен в противоречие с практиката на Върховния касационен съд. В тази хипотеза дейността на Върховния касационен съд е чисто правораздавателна, поради което обсъждането на въведената от омбудсмана теза за противоконституционност е безпредметно.

Основанието за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал.1, т.2 ГПК включва наличие на въпрос, имащ отношение към правилността на решението, разрешаван противоречиво от съдилищата. При констатация за противоречие в практиката, Върховния касационен съд процедира съобразно чл. 291 ГПК – текст, чиято противоконституционност не е оспорена. Независимо от това, правомощията на Върховния касационен съд, възложени му с чл. 291 ГПК не са в противоречие с Конституцията на РБ. Преценката коя съдебна практика е правилна е в прерогативите на всеки съд – всеки съдия в различните по степен съдилища извършва самостоятелна преценка коя е правилната практика по определен материалноправен или процесуалноправен въпрос. С чл. 291 ГПК обаче се създава възможност за установяване на последователна и непротиворечива съдебна практика чрез тълкуване на правните норми от по-квалифицирана висшестояща инстанция, съответно – осигурява се стабилност и предвидимост в правораздаването, без с това да се навлиза в прерогативите на органа по чл. 124, ал.1 ЗСВ, тъй като по противоречиво разрешаваните от Върховния касационен съд въпроси, общото събрание постановява тълкувателно решение – чл. 292 ГПК.

Не противоречи на Конституцията и текстът на чл. 280, ал.1, т.3 ГПК - основанието за допускане на касационно обжалване при наличие на въпрос, имащ отношение към правилността на решението, който е от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото, т.е. въпрос, по който няма съдебна практика или се налага промяна на съществуващата. Тълкуването на приложимата по делото правна норма е част от правораздавателната дейност на съда, а тълкуването, извършено от най-висшата съдебна инстанция, позволява изначално установяване на правилна, непротиворечива практика. С извършено тълкуване от състав от трима съдии на Върховния касационен съд на новосъздадена правна норма или на норма, практиката по която не съответства на промените в обществото и законодателството, не се навлиза в правомощията по тълкуване на закона на Общото събрание на гражданска и търговска колегии, които приемат тълкувателни решения, установяващи

задължителна практика за съдилищата.

Застъпената в искането на омбудсмана теза, че основанията по чл. 280, ал.1 ГПК препятстват правораздаване по конкретен спор; че разглеждането на основанията за касационно обжалване по чл. 281 ГПК е само възможен резултат от дискреционна преценка на състав на Върховния касационен съд, не може да бъде споделена. Уредбата на касационното производство не е в противоречие с чл. 56 (принципа за право на гражданите на защита, когато са нарушени техни права или законни интереси); на чл. 119 (принципът, за осъществяване на правосъдието от различни по степен съдилища, посочени в текста), на чл. 124 (Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища) от Конституцията на Република България. Както последователно приема в практиката си Конституционния съд на Република България, в чл. 119 от Конституцията е очертана системата на правораздавателните органи. Разпоредбата предвижда, че правосъдието се осъществява от посочени в нея съдилища, образуващи единна триинстанционна система, но от нея не следва, че всяко дело, независимо от неговия предмет, трябва да бъде разгледано триинстанционно. Не съществува конституционен императив процесът да бъде винаги триинстанционен. При определяне обжалваемостта на категориите дела, меродавни могат да бъдат съображения, също със значение на процесуални ценности, каквито са бързината в правораздаването, процесуалната дисциплина и процесуалната икономия. Предоставянето на възможност на касационната инстанция сама да откаже образуването на касационно производство, т.е. въвеждането на факултативна касация, която се привежда в действие само по преценка на Върховния касационен съд не е в противоречие с Конституцията на РБ. Принципите, залегнали в чл. 121 и чл. 122 от Конституцията намират приложение и в първоинстанционното и въззивно производство, така че непровеждането на касационно производство не лишава страната от тези конституционни гаранции. (в този смисъл решение № 27 от 15.10.1998 г. по к.д. № 20/1998 г.; решение № 9 от 24.10.2002 г. по к.д. № 15/2002 г.; решение № 16 от 16.06.1998 г. по к.д. № 7/1998 г. на Конституционния съд на РБ).

С чл. 124 от Конституцията, Върховния касационен съд се овластява да осъществява върховен съдебен надзор върху всички съдилища, без да се има предвид, че всички дела трябва да бъдат разгледани триинстанционно. Конституционният законодател е предвидил законово уреждане на съдържанието на касационната функция. Когато с уредбата на касационното производство се рационализира и ускорява съдебния процес – цел, която без съмнение се вписва в разбирането за понятието „правова държава”, както и в разбирането за ефективност на съдебната дейност,

принципът на чл. 56 от Конституцията на е нарушен (в този смисъл решение № 6 от 08.05.2003 г. по к.д. № 23/2002 г.; решение № 9 от 24.10.2002 г. по к.д. № 15/2002 г. и решение № 27 от 15.10.1998 г. по к.д. № 20/1998 г. на Конституционния съд на РБ). С изключването от обхвата на касационното обжалване на делата, решенията по които са постановени в съответствие със задължителната практика на Върховния касационен съд; в съответствие с трайно установената практика на съдилищата, чиято промяна не се налага, ще се разшири възможността на Върховния касационен съд да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво приложение на закона от всички съдилища – функция, възложена с чл. 124 от Конституцията. Стесняването на кръга на съдебните актове, по които се допуска касационно обжалване, има за последица облекчаване на Върховния касационен съд от прекомерна и ненужна натовареност и му позволява пълноценно да изпълнява функциите си по чл. 124 от Конституцията на РБ.

Не е в противоречие с Конституцията и задължението на страната да обосновава приложното поле на касационното обжалване. Уредбата на касационното обжалване е съобразена и с Препоръка R(95) 5 на Комитета на министрите на държавите членки относно въвеждане и подобряване на функциите на апелативните системи и процедури в гражданските и търговските дела, приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 07.02.1995 г., съгласно която, обсъждайки мерките по отношение на съда от трета инстанция, държавите трябва да имат предвид, че делата са били разглеждани от две съдилища. Съгласно Препоръката, жалби в третоинстанционен съд трябва да се подават особено по дела, които ще са полезни с трето съдебно разглеждане, например дела, които биха развили законодателството или които биха допринесли за еднообразното тълкуване на закона. Доколкото извеждането на съществения материалноправен или процесуално правен въпрос, разрешен в обжалваното въззивно решение съставлява правна сложност, законодателното разрешение е в чл. 284, ал. 2 ГПК – касационната жалба се изготвя или приподписва от правоспособен юрист, като при липса на достатъчно средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, страната разполага с възможността да поиска предоставяне на правна помощ, в който случай съгласно чл. 283 ГПК, срокът за касационно обжалване се прекъсва при условията на чл. 259, ал. 2, 3 и 4 ГПК. Извеждането на основанията за допускане на касационно обжалване е въз основа на касационните основания по чл. 281 ГПК, явяващ се в корелативна връзка с чл. 280 ГПК – порокът на решението, довел до нищожност, недопустимост или неправилност е в основата на съществения материалноправен или процесуалноправен въпрос, явяващ се основание за допускане на обжалването. Такъв порок е и необосноваността на решението, разглеждана по смисъла на т. 3 от Тълкувателно решение № 2 от 02.07.2004 г. на ВКС, ОСГК по гр.д. № 2/2004 г., при наличие на която

се явява съществения въпрос нарушени ли са и в какво се изразява нарушаването на логически, опитни или научни правила при формиране вътрешното убеждение на въззивният съд при постановяване на обжалваното решение.

Становището е прието на заседание на пленума на ВКС, проведено на 27.05.2009 г. От общо 94 съдии на заседанието присъстваха 82. От тях „за” приемане на становището гласуваха 82 колеги.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:**

/ЛАЗАР ГРУЕВ/ БЪЛГАРИЯ
The seal of the Supreme Cassation Court of the Republic of Bulgaria. It features a central figure of a woman holding a scale of justice, standing on a pedestal. The text around the seal reads "РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ" at the top and "ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД" at the bottom.